

खगोलः

खगोलः

खगोलः

खगोलः, पुं, आकाशमण्डलम् । तस्य विवरणं यथा । एतन्नक्षत्रं सच्चिद्रं कटाहद्वयस्य गोलकारसम्पुटतुल्यम् । यत्र भूर्भुवःस्वर्गहर्जनतपःसत्य-
संज्ञकानि सप्तसुवनानि सन्ति । नक्षत्रमध्ये यः परिधिः स आकाशकक्ष्या । तन्मध्ये परावह-परिवह-सुवह-सम्बन्धोद्गहाख्यानां पञ्चानां वायुर्ना-
स्थानानि अधोऽधःक्रमेण सन्ति । तदधस्तात्तदधोऽधःस्थितपूर्वाभिसुखप्रनिष्ठस्यतिराहुकेतुमङ्गलस्यंशुक्रबुधचन्द्रयद्युक्तं दक्षिणोत्तरस्थितभुवाख्य-
ताराद्वयेन बद्धं नक्षत्रचक्रं सदापश्चिमगतिना प्रवहवायुना भ्रमति । ततः अधोऽधःक्रमेण सिंहविद्याधरमेघविट्टादियुक्तः सदोत्तरगतिरावहवायुर्भ्रमति
एतन्नक्षत्रस्य मध्ये समन्तात् रेणुस्य धारणात्मिकां शक्तिं विभागी भूगोलः श्रूयते तिष्ठति । पृथुःनगता नामासुरसमाश्रया दिव्यौघधरवोपिता रम्याः
पानाल-रसांतल-महातल-तलातल-सुतल-वितलातल-संज्ञका ऊर्ध्वोर्ध्वक्रमेण सप्तपातालभूमयश्च सन्ति । सुमेरुपर्वतोपरि श्रूयते एका पुषतारा भ्रमति ।
एवं वज्रवानलोपरि श्रूयते अन्या पुषतारा भ्रमति ।

अथ कक्षायोजनानि	आसयोजनानि	पृथिव्युच्चयोजनानि
{ आकाशस्य नक्षत्रस्य वा १८७१२०००८६४००००००	५६५३८४३६११२७२७२७	२६७६६२१६५५६३६३६२
गजत्रस्य २५६८६००००	८२६६२२७३	४१३४५३३६
शनेः १२७६६८२५५	४०६२०२१७	२१३१००५८
राहुकेतोः ८०५७२८६३२	२५६३६८२०१	१२८१८८३३००
गुरोः ५१३७५७६४	१६३४६८३४	८१७२६१७
चन्द्रोच्चस्य ३८३२८४८४	१२७४२८२८	६३७०६१४
मङ्गलस्य ८१४६६०६	२५६२१६८	१२६५२६६
सूर्यस्य ४३३१५००	१३७८०४	६८८३०२
शुक्रश्रीषस्य २६६४६३७	८४७८६	४२३१६
बुधश्रीषस्य १०४३२०६	३३१६३०	१६५१६५
बुधशुक्रयोः ४३६१५०	१३८७७५	६८५८८
चन्द्रस्य ३२४०००	१०३०६१	५७४५
आवहवायोः ५१०४	१६२४	१२
भूगोलस्य ४६६७	१५८१	०

अथ नक्षत्राणां मध्यभुक्तयः ।

	रवेः	चन्द्रस्य	मङ्गलस्य
दिने— कक्षाद्याः	५६।८।१०।०	७६।३।४।५।२	३।१।२।६।२।८
वर्षे— राश्याद्याः	१२।०।०।०	४।१।२।४।६।४।०।४।८	६।१।१।२।४।६।३।६
युगे— भगवाद्याः	४३२००००	५७७५३३३६	२२६५८३२
कल्पे— भगवाद्याः	४३२००००००	५७७५३३३६०००	२२६५८३२०००

	बुधश्रीषस्य	शुक्रश्रीषस्य
दिने— कक्षाद्याः	२४।५।१।२।१	४।५।६।६
वर्षे— राश्याद्याः	१।२।४।४।५।२।२।४।८	७।१।५।१।१।४।६।१।२
युगे— भगवाद्याः	७।१।३।७।०।६०	३०।१।२।३।७।६
कल्पे— भगवाद्याः	७।१।३।७।०।६०००	३०।१।२।३।७।६०००